

Kitekintés

GIMES JÚLIA GONDOZÁSÁBAN

150 MAGYAR AZ ELSŐ SZÁZEZERBEN...

Minden eddiginél nagyobb, százezer kutatót név szerint felsoroló, a publikációikra kapott hivatkozásokon alapuló mutatók szerint rangsoroló listát közöltek a Stanford University, a SciTech Strategies és az Elsevier munkatársai.

Az adatgyűjtéshez a *Scopus* adatbázist használták. A cikk szabadon letölthető mellékletei valójában három, némileg különböző ranglistát tartalmaznak. Az első az 1960 után publikált cikkekre huszonkét év alatt (1996. január 1. és 2017. december 31. között) kapott idézetek, illetve az ezekből származtatott mutatók figyelembevételével állít fel sorrendet. Az összesített rangsorhoz hat mutatót használtak: az összhivatkozást, a Hirsch-indexet, a társszerzőséggel módosított Schreiber-indexet, az egyszerezős, az egy-, illetve elsőszerzős és az egy-, illetve első vagy utolsó szerzős cikkekre kapott hivatkozások számát.

A tanulmányban huszonkét tudományterületet, és ezeket tovább osztva 176 alterületet használtak a kutatók kategorizálására. Az egyes kategóriák jellemző eloszlásait önhivatkozásokkal és azok nélkül is megadják.

A szerzők hangsúlyozzák, hogy a hivatkozásokon alapuló értékelést torzíthatják az önhivatkozások, és az egymást nagy tömegben hivatkozó hálózatok (citation farms) is. A százezer legtöbbször hivatkozott kutató között az önhivatkozások aránya átlagosan 12,7 százalék, de az egyes kutatók között nagy különbségek vannak (a teljes skála 0-tól 98,6 százalékig terjed). Azt tanácsolják, hogy a hivatkozásokat minden szerző esetében egyenként meg kell vizsgálni, mert a százezer legtöbbet hivatkozott kutató között 1000–1500-nál az önhivatkozások aránya 40 százalék fölött volt, míg 8500-nál meghaladta a 25 százalékot. Ugyancsak érdekesnek tartják a hivatkozások száma és a hivatkozó cikkek számának arányát vizsgálni. Túl magas arány hivatkozási hálózatok működésére utalhat.

A második rangsor annyiban különbözik az elsőtől, hogy ugyanazokra a cikkekre az egy év alatt (az 1997-es évben) kapott hivatkozásokat veszi csak figyelembe. A harmadikban pedig annyi az eltérés az elsőtől, hogy már a 2018-as hivatkozásokat is tartalmazza.

Összesen 6 880 389 kutatót találtak, aki legalább öt cikket publikált az adatbázis alapján. Táblázatokban megadják, hogy az egyes tudományterületeken milyen mutatók tartoznak a 25, 50 és 90, illetve a 95 és 99 százalékos teljesítményhez. A százezres rangsorban a kutatók a 2017-es munkahelyükkel szerepelnek, és a

munkahely szerint sorolják országokhoz őket. Az első százezer között százötven olyan kutató szerepel, aki magyarországi kutatóhelyhez köthető.

A százötven kutató közül hatvankettő az MTA kutatója, 18 a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, 17-17 az Eötvös Loránd Tudományegyetem, illetve a Semmelweis Egyetem munkatársa, 16 a Szegedi, 9 a Pécsi Tudományegyetemen, 7 a Debreceni, 1 a Miskolci, 1 a Pannon, 1 a Szent István Egyetemen és egy az Országos Onkológiai Intézetben dolgozik.

A 150 nagyságrendjének értékeléséhez támpontul még néhány adat:

Csehország:	153
Szlovákia:	22
Lengyelország:	244
Románia:	31
Ukrajna:	17
Oroszország:	241
Ausztria:	532
Szerbia:	9
Bulgária:	25
Svédország:	1659
Svájc:	1695
Dánia:	998
Norvégia:	441
Finnország:	620
Törökország:	163
Izrael:	1009
Új-Zéland:	387

És néhány neves intézmény:

Harvard University:	2011
Stanford University:	996
MIT:	518
ETH Zürich:	505
Universität Wien:	210

Ioannidis, J. P. A.–Baas, J.–Klavans, R. et al.: A Standardized Citation Metrics Author Database Annotated for Scientific Field. *PLOS Biology*, 17, 8, e3000384 Published: 12 August 2019. DOI: 10.1371/journal.pbio.3000384, <https://journals.plos.org/plosbiology/article?id=10.1371/journal.pbio.3000384>